

גליון תתט"ז (שנה י"ז)

שמונה עשר מי יודע
 אי"ה בראש השנה הבעל"ט
 אנו נכנסים לשנה השמונה עשר
 של הופעת הגליון
 אנא עזרו לנו להמשיך
 בזיכוי רבבות ברחבי תבל
 וכל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו
 אין תחילת דינו של אדם אלא על דברי תורה

פרשת כי תבוא תש"פ

הניח תפילין של יד ועל של ראש כבר היה באויר מעל הראש והפסיק בדיבור האם לא הוא הפסק?

קימ"ל אורח חיים הלכות תפילין סימן כ"ה סעיף ט' אסור להפסיק בדיבור בין תפילין של יד לתפילין של ראש, ואם הפסיק, מברך על של ראש על מצות תפילין, וכתב ברמ"א דלדין דנוהגין לברך שתי ברכות אף אם לא הפסיק, צריך לחזור ולברך על של ראש להניח וגם על מצות, ובענין אם שומע אדם שמברך על תפילין האם מותר לו לענות אמן בין תפילין של יד לשל ראש, עיין בספר מעדני אשר עניני בר מצוה ותפילין ע"מ קנ"ד, והאם לנשק התפילין של ראש לפני שלובשם גם אסור דהויא הפסק בין תפילין של יד לשל ראש, עיין בספר הנ"ל ע"מ קנ"ו.

יש לחקור מי שדיבר אחר שהתפילין של ראש כבר היה באויר מעל הראש האם אינו נקרא הפסק דכיון דהויא באויר הראש הוא כאילו מונח כמו דמצאנו בגמ' שבת ד' לגבי שבת או דילמא לגבי מצות תפילין לא אמרינן דהויא כאילו מונח.

הנה בשו"ת הלכות קטנות חלק ב' סימן מ"ב, מובא בבאר היטב סימן כ"ה נשאל בהניח תפלה של יד וכשבא להניח של ראש קודם שתגע הקציצה בבשר אחר שהגיעה לאויר הראש הפסיק בדבור מבעיא אי אמרינן הכא קלוטה כמי שהונחה כמו שמבואר בגמ' שבת ד' ע"מ ב'.

ובביאור הלכה סימן כ"ה סעיף ט' **כתב דבספר ארצות החיים השיג בראיות ברורות דכל שלא הידק לא נגמר המצוה**, וכן כתב בספר עיקרי דינים בשם תפלה לודו.

ובשו"ת בית שערים אורח חיים כ"ד כתב ג' **סברות דבתפילין לא שייך קלוטה כמי שהונחה דמיא:**

א. דלא שייך קלוטה כמי שהונחה אלא ברשויות כמו רשות היחיד ורשות הרבים, דברשות היחיד יש לכל אדם קנין בקרקע שלו עד רום רקיע, ואם כן אויר שכנגד חצירו או ביתו עד רום רקיע שייך לרשות היחיד, ואם נאמר קלוטה כמי שהונחה הרי הוא מונח ברשות היחיד, אבל בתפילין לא שייך לומר כיון שבא באויר כנגד מקום הנחת תפילין כמי שהונחה על הראש, דמה שייכות לאויר זה אל הראש, ומי יאמר שזה אויר הראש, אולי האויר של התקרה למעלה ואינו אויר הראש כלל.

ב. דדוקא אם צריך הנחה לרגע כמו בקנין ובשבת שדי בהנחה לרגע, דבזה מועיל קלוטה באויר כמו שהונחה, אך בתפילין שעיקר מצוותן שיהיו עליו כל היום אין אומרים קלוטה כמי שהונחה.

ג. סברא נוספת כתב השואל והצדיק המחבר, שאין אומרים קלוטה כמי שהונחה אלא במקום שאין הקפדה בפרטי הנחה, רק שיהיה נת, אבל במקום שיש קפיידא באופן הנחתם כמבואר בשולחן ערוך אורח חיים כ"ז ט' י"א לגבי תפילין, בזה אין אומרים קלוטה כמי שהונחה.

ובהגהת משנת העמרמי להגאון רבי מנשה קליין זצ"ל כתב סברא נוספת, על פי דעת התוספות ישנים שבת ד' שאין אומרים קלוטה כמי שהונחה אלא להחמיר, אבל כאן אם נאמר שכמי שהונחה מועיל הסברא להקל, שייחשב בכך שקיים כבר מצות תפילין, ולזה אין אומרים קלוטה כמי שהונחה.

איך כשר לעשות מתפילין של יד תפילין של ראש הרי לא עיבדו לשם קדושה חמורה?

בפרשת כ"ה י' וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך.

ובגמ' ברכות ו' ע"א אמרינן אלו תפילין שבראש.

איתא בגמ' מנחות ל"ד ע"מ ב' שתפילין של יד קדושתן קלה משל ראש, ולכן מותר לשנותם ולעשותם לשל ראש, דמעלין בקודש ואין מורידין, אבל תפילין של ראש אסור לעשותו תפילין של יד משום דמעלין בקודש ואין מורידין, ובענין קושיית האחרונים מדוע כשאין לו תפילין אחרים שיהא לו אסור לשנות מתפילין של ראש לשל יד הרי בכל התורה קימ"ל עשה דוחה לא תעשה, עיין מה שהארכתי בזה בספר מעדני אשר עניני בר מצוה ותפילין ע"מ קמ"ו.

וכן קימ"ל בש"ע אורח חיים הלכות תפילין סימן מ"ב סעיף א' תפילין של יד מותר לשנותו לשל ראש.

ובמשנה ברורה סימן מ"ב ס"ה ה' היינו שיעשה לה ארבעה בתים ויכניס כל פרשה בבית שלה.

יש להקשות: איך כשר לעשות מתפילין של יד תפילין של ראש, הרי קימ"ל סימן ל"ב ס"ק ה' קלף שיעיבדו אותו לשם מזווה פסול לתפילין, כי קדושת מזווה קלה מקדושת תפילין ועיבוד לשם קדושה קלה, אינו מועיל לקדושה חמורה, והרי זה שלא לשמה, ואם כן איך העיבוד והכתובה לשם תפילין של יד שהיא קדושה קלה, מועיל לתפילין של ראש שהם קדושה יותר חמורה, כך מקשה בקרן אורה מנחות ל"ד ע"מ ב'.

ותירץ בקרן אורה: שתפילין מצווה אחת הם ולכן מועיל הלשמה לשם של יד גם לשל ראש, ורק מזווה שהיא מצווה נפרדת לא מועיל העיבוד לשם מזווה שהיא קדושה קלה לתפילין שהם חמורות.

וכן בשו"ת שאגת אריה סימן מ"ז הקשה וז"ל של יד אמאי עושין אותה של ראש משום מעלין בקודש, הא מהאי טעמא דמעלין בקודש גופיא אלמא של ראש קדושה חמורה משל יד אי אפשר לעשות משל יד של ראש, משום כתיבה ועיבוד שלא לשמה. דהא וודאי מקלה לחמורה לא מהני, וכיון שנכתב לשל יד הקלה לא מהני לשל ראש החמורה ממנה, ולא היא ליה כתיבה לשמה.

ומתירץ: דאע"ג דשל ראש קדושתה חמורה משל יד משום שיי"ן של ראש שהוא הלי"מ כפירוש התוס' אי"נ מפני שרובו של שם שדי נעשית בשל ראש כפירש"י, ומהאי טעמא אין עושין משל ראש של יד מפני שאין מורידין, מ"מ לענין כתיבה ועיבוד לשמה חדא מילתא היא וכשנעבד ונכתב לשם א' מהן מהני נמי לחברתה כאלו נעבד ונכתב לשמה של זו.

גליון זה נודב ע"י ידידינו
 העומד לימין המערכת מעת הקמתו בעצה ובמעש
 חביבן של גדולי ישראל המוסר נפשו למען טהרתן של ישראל
 הגאון **מרדכי הלל זלמן ראטה** שליט"א לונדון
 גאב"ד וויידיטשקא
 לרגל שמחת הבר מצוה לבנו חביבו היניק וחכים כמר **חיים אלטור** נ"ו
 וברכת מזל טוב לאביו ידידינו הרב **ישראל אפרים פישל ראטה** שליט"א מאנסי
 ולחמיו ידידינו הרב **אלעזר רוקח** שליט"א לונדון
 ולזקיניו ידידינו הרב החסיד **אברהם יהושע הכהן ענגל** שליט"א בארא פארק
 מזקני וחשובי חסידי בעלזא
 ולזקיניו ידידינו הרב **אליעזר פרייפעלד** שליט"א
 יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

האם איסור היסח הדעת בתפילין זה רק בתפילין של ראש שהם מגולים

אבל בתפילין של יד ליכא איסור?

הנה הרמב"ם הלכות תפילין ומוזוה וספר תורה פרק ד' הלכה ט"ו **כתב תפילין צריכין גוף נקי** שיהיה שלא תצא ממנו רוח מלמטה כל זמן שהם עליו, לפיכך אסור לישן בהם לא שינת קבע ולא שינת עראי אלא אם הניח עליהן סודר ולא היתה עמו אשה ישן בהם שינת עראי, וכיצד הוא עושה מניח ראשו בין ברכיו והוא יושב וישן.

יש להקשות: הרי איתא בגמ' שבת י"ב, וכן יומא ז' שאסור להסיח דעת מתפילין, ואיך מותר לישון עם תפילין כשזו מכוסה עם סודר, מה זה מהני להיסח הדעת.

ומתריך: המלבי"ם בארצות החיים סימן כ"ח חידוש נפלא, וכן בישועות יעקב סימן מ"ג על פי דמה איתא בגמ' שבת י"ב עמוד א', וכן יומא ז' ע"מ ב' אמר רבה בר רב הונא חייב אדם למשמש בתפילין כל שעה ושעה, קל וחמר מציץ מה ציץ שאין בו אלא אזכרה אחת אמרה תורה והיה על מצחו תמיד שלא יסיח דעתו ממנו, תפילין שיש בהן אזכרות הרבה על אחת כמה וכמה, ובתוספות יומא ח' עמוד א' הקשו מה לציץ שכן השם הוא בגלוי תאמר בתפילין שהן מחופין עור, ותרצו דאינו ק"ו גמור דאורייתא אלא מדרבנן, וה"ק נהי נמי דאיכא חומרא טפי בציץ כדמפרש מ"מ כיון דאיכא בתפילין צד חשיבות זה טפי שיש בהן אזכרות הרבה סברא הוא שמן הדין יש לחכמים לתקן למשמש בהן כל שעה, אבל הרמב"ם סבירא ליה שהוא ק"ו גמור וסבירא ליה דכיסוי הבתים על התפילין אינו מועיל לענין היסח הדעת דהא הבית מן המצוה וכן מצותו, אבל אם מכסה אותם בסודר אין שייך היסח הדעת, לפי זה אתי שפיר דברי הרמב"ם אסור לישן בהם **"שינת קבע"** לגמרי אף ע"י סודר שאין שייך היסח הדעת, שמא יפיה, **"ולא שינת עראי"** אף שאין בו חשש הפחה, משום היסח הדעת, אלא א"כ הניח עליהם סודר שאז אין שייך איסור הדעת, ולפי זה כשהתפילין מגולים שאסורים בהיסח הדעת לא התיר הרמב"ם אף שינת עראי.

ובשו"ת משיב דבר חלק א' סימן ו' **תמה על המלבי"ם:** וז"ל ולא נראה כלל שהרי לפי זה אין איסור היסח הדעת אלא בתפילין של ראש, ובאמת מפורש ברמב"ם שם וכמותן בשל יד, והרי של יד מן הדין צריכים להיות מכוסים כדמוכח בגמ' מנחות ל"ז ר"א אומר אינו צריך הרי הוא אומר והיה לך לאות ולא לאחרים לאות ופירש"י שלא יראו החוצה, ועיין מג"א סימן כז ס"ק כ"א ואפ"ה כתב הרמב"ם וכמותן בשל יד אלמא דאפילו מכוסה אסור.

וכן בשו"ת פרי יצחק חלק א' סימן ה' **תמה עליהם:** דאי נימא דבפריסת סודר ליכא משום היסח הדעת כנ"ל א"כ מצטער ומי שאין דעתו מיושבת עליו שכתב הרמב"ם שהוא פטור מן התפילין שהמניח תפילין אסור להסיח דעתו מהם כנ"ל,

השנה כשיהיה לך בבית מענה ברור לכל שאלה כל החגים שלך ייראו אחרת

הספר החדש ויצירת המופת **חוש מרדכי**

פסקי הלכה והכרעות למעשה על סדר מועדי השנה.

במשנתם של גדולי הפוסקים וגדולי התוראה, בדגש על שאלות אקטואליות הנוגעות לכל בית בישראל. כתובים בשפת ברורה השווה לכל נפש.

מאת הרב"ג רבי **מרדכי שווארץ שליט"א** מו"ל בעיתון בני ברק

הביאו ברכה לתוך ביתכם.

המצע ראשית: המצע הספר 03-6765352 | למריתם נוספים 0532-15111

קשה אמאי פטור לגמרי מן התפילין והא משום היסח הדעת יש תקנה בפריסת סודר על ראשו שלא יהיה השם בגלוי וליכא משום היסח הדעת, ועוד דא"כ יהיה חייב בתפילין של יד דבלא"ה הם מכוסים וליכא משום היסח הדעת כנ"ל, עיי"ש מה שתיריך.

וכן בערוך השולחן אורח חיים סימן כ"ח סעיף ה' תמה על חידוש זה וז"ל ואין בזה שום טעם לשבח כמובן, ובענין קושיית הראשונים איך מותר להתפלל עם תפילין הרי אסור להסיח דעת עם התפילין עיין בספר מעדני אשר עניני בר מצוה ותפילין ע"מ ק"ע מה שארצתי בזה דברים נפלאים.

מדוע בתפילין של ראש עושים ארבע בתים ובשל יד עושים רק בית אחד?

איתא בגמ' מנחות ל"ד ע"ב דילפינן מפסוקים דתפילין של ראש צריכים לעשות ארבע בתים, ותפילין של יד בית אחד.

יש להקשות: מדוע בתפילין של ראש ציותה התורה לעשות ארבע בתים, ולתפילין של יד בית אחד, כך מקשה בספר מגיד מישרים פרשת בא מהדורא קמא, וכן הפרישה אור"ח סימן ל"ב ס"ק ל"ד, וכן המהר"ל גבורות ה' פרק ל"ט.

איכא כמה הסברים:

- נגד ארבע הרגשות שבראש חוש הראייה חוש השמיעה חוש הריח חוש הטעם ואחד לשל יד שבו הרגש אחד חוש המישוש ועל כולם מברך לבוראו, כך כתב הפרישה אור"ח סימן ל"ב ס"ק ל"ד בשם רבו המהרש"ל בחדושי לטור ד"ה בדיו.
- כי כח התנועה שבאדם ראוי יותר להיות עליו שם ה' מן הכלי שמקבל כח התנועה, ולפיכך בתפילין של ראש כל פרשה מחולקת לעצמה, כי החלוק מורה על שמקבל שם ה' בבירור לגמרי, וזהו מורה על קדושה יתירה, אבל הזרוע שהוא כלי המקבל כח התנועה, אין ראוי למעלה זאת כמו בראש ולפיכך הבית הוא אחד, כי חלוק הבתים לפי שמקבל הקדושה לגמרי קבול מבורר וניכר, ולכך כל בית ובית מיוחד וניכר בפני עצמו אבל ביד אף על גב שהוא מקבל שם ה' אין קבלה לשם מבורר כל כך, ולפיכך אין שם חלוק בתים ואין זה קבול גמור, לכך כל הבתים נכללו כאחד לומר כי שם קבלת שם ה' קבלה בלבד לא בבירור, ולפיכך תפילין של ראש יותר קדושים מתפילין של יד, כך כתב המהר"ל גבורות ה' פרק ל"ט.
- כי תפילין של ראש מפני שהם על התחלת כח התנועה והחיות, ובכל התורה בא לשון חיות בלשון רבים ולא יתפרדו לומר לשון יחיד, והטעם כי צריך שיתפשט החיות לכל האברים וכאלו היה החיות רבים, ומזה הטעם עצמו תפילין של ראש בתים מחולקים, כי מן המוח מתפשט החיות ומתהלך לכל הצדדין והתפילין שמניח לשם ג"כ בענין זה יש להם רבוי בתים, והם אחד כמו החיות שהוא אחד ובכחו הרבוי לכל האברים כמו שהתבאר, אבל התפילין המונחים על הזרוע והוא הכלי המקבל כח התנועה, ואין זה דרך רבוי לכך תפילין של יד בבית אחד, והבין זה היטב ג"כ והוא דבר אמת ברור, כך כתב המהר"ל גבורות ה' פרק ל"ט.
- מצד אחר ראוי שיהיו תפילין של ראש מחולקים, כי התפילין של ראש מונחים על מקום מחולק בין ימין לשמאל, לכך התפילין של ראש מחולקים לארבע בתים שנים בימין שנים בשמאל.

ומזה תבין מה שאמרו בברייתא ל"ד ע"ב קדש והיה כי יביאך מימין שמע והיה אם שמוע משמאל, חלקו הפרשיות לצדדין מזה הטעם, כי עיקר ארבע פרשיות של תפילין מחולקים לפי מה שהם מונחים על חלק הצדדים, כך כתב המהר"ל גבורות ה' פרק ל"ט.

גוי שראה יהודי לבוש עם תפילין של ראש ונפל עליו פחד ורוצה להתגייר

האם מקבלים אותו?

בפרשתן כ"ח י' וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך.

ובגמ' ברכות ו' ע"א אמרינן אלו תפילין שבראש, ובספר מעדני אשר בר מצוה ותפילין ע"מ קמ"ה חקרתי האם מותר להלביש תפילין לכתחילה רק לצורך שמירה שישמור עליו עיי"ש דברים נפלאים.

ובמהרש"א מגילה ט"ז ע"מ ב' ביאר לפי זה מה דכתוב במגילת אסתר **"ורבים מעמי הארץ מתיהדים כי נפל פחד היהודים עליהם"** דהכוונה בגלל שלבשו תפילין כמו דדרשו שם בגמ' ויקר אלו תפילין, ותפילין גורם כבוד כי רואים כי שם ה' נקרא עלינו.

וכ"ק אדמו"ר מהר"ש השני מבאבוב זצ"ל אמר דבר נפלא: דהנה איתא בגמ' יבמות כ"ד ע"ב ר"נ אומר אחד גרי אריות ואחד גרי חלומות ואחד גרי מרדכי ואסתר אינם גרים, וקשה מהפסוק ורבים מעמי הארץ מתיהדים, ואפשר לומר דבפסוק ליהודים היתה אורה ושמחה וישון ויקר דרשו חז"ל מגילה ט"ז ב' ויקר אלו תפילין וכה"א וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, ותניא ר"א הגדול אומר אלו תפילין שבראש. הרי שפחד היהודים הוא היראה דקדושה מקדושת התפילין, וזה שאמר הכתוב ורבים מעמי הארץ מתיהדים, ולא תקשה הלא גרי מרדכי ואסתר אינם גרים, ע"ז מתריך דזה דוקא המתגיירים מחמת אימת המלכות דהיינו גרי מרדכי ואסתר, אבל אותם שנפל פחד היהודים עליהם מפחד דקדושת התפילין שפיר קבלום, שהם היו גרי אמות, כך מובא בקובץ כרם שלמה שנה ג' קונטרס ה' ע"מ ל"ו.

ישמח לב מבקשי ה'

אפשר להשיג את הספר החדש שיגרום לכם לקיים בהידור רב מצות ושמחת בחגיך

"מעדני אשר חג הסוכות" מהדורת הגר

מאות חקירות מענינות ומאתגרות בכל עניני חג הסוכות והנלווה אליו

- "אכילה ושתייה בסוכה"
- "דפנות וסכך הסוכה"
- "מצטער פטור מהסוכה"
- "ארבעת המינים"
- "שמחת בית השואבה"
- "שמחת בחגיך"
- "עליה לרגל"
- "הקהל"

אפשר להשיג במכון

וכן בכל החניות הספרים המובחרות ברחבי תבל

יש להקשות: מדוע היה התורה צריכה לברך שהברכות שתקבל ישיגו אותך וכי יש אדם שבורח מברכות, כך מקשה ברבינו בחיי בפרשתן, וכן בבחודשי הר"ם, וכן בחתם סופר, וכן בפנים יפות, וכן בדגל מחנה אפרים, וכן בעמק דבר.

איכא כמה תרוצים:

א. דדרכו של האדם לרדוף אחר פרנסה, וכאן יהיה להיפך הפרנסה תרדוף אחריו והשיגוך ולא תצטרך לחזור אחריה, כך כתב ברבינו בחיי בפרשתן, וכן בחודשי הר"ם בפרשתן.

ב. אם אחד נעשה עשיר ואחר כך נחלה או מת, אין לו הנאה מכל עשרו, ולכן אמר והשיגוך שאתה תהנה מהברכות, כך כתב בחודשי הר"ם בפרשתן.

ג. שיש לפעמים שאדם פועל בענוותנותו ובשפלותו להביא עליו עליו ברכה, ובבא הברכה אליו לא תמצא אותו כמו שהיה מקדם, כי מחמת הברכה עצמה יש לו התרוממות, ועל זה קאמר והשיגוך והברכה מברך אותו בזה שהברכה ישיגוהו כמקדם שלא תשתנה אחר קהילות הברכות, שתהיה במצב שפלותך כאילו לא באה עליך כלל הברכה על ידו יתקיימו זה הברכות, כך כתב בחודשי הר"ם בפרשתן בשם רבי בונם מפשיסחא זצ"ל.

ד. הענין הוא כמו שהתפלל דוד המלך ע"ה אך טוב וחסד ירדפוני וגו' תהלים כ"ג והיינו כי לפעמים אדם בורח מן הטוב מחמת קוצר דעתו שאינו יודע אם הוא טוב, ולכן התפלל דוד המלך ע"ה אך טוב וחסד ירדפוני שהם ירדפו אחרי וישיגו אותי אף שאיני יודע לרדוף אחריהם, והוא שמרמז ובאו עליך כל הברכות והשיגוך, כך כתב בדגל מחנה אפרים דברים פרשת כי תבוא.

ה. הכתוב בא להודיע לנו שכל הטובות שבעוה"ז אינן שר מצוה, דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא קידושין ל"ט ב' רק שכל הטובות שבעוה"ז אינן רק שיהיו מוכנים שיהיו יכולין לקיים התורה והמצוות בנחת ובריות, שיהיו לומדין התורה בהרחבת הלב, וזהו שאמר הכתוב "ובאו עליך כל הברכות והשיגוך כי תשמור", כלומר הברכות לא יהיה נחשב לקיבול שכר רק שישגו אותך כי תשמור, כלומר כדי שתשמעו את מצותי, היינו שלא יהי' לך דבר המטריד למנוע ממך קיום התורה והמצוות, והיית רק למעלה, כך כתב בנחלת יעקב בפרשתן.

ו. בשעה שאין האדם עסוק בשקידת התורה מתפעל ומרגיש שמחה בהגיע לו איזה ריוח וברכה בעולם, משא"כ בשעה שעסוק בתורה ודעתו גבוהה, אז אינו מתפעל מאיזה ריוח קל, שהרי דעתו גבוהה ממנה, משא"כ אם יגיע לו ריוח גדול משיגו אפי' בשעה שהוא עסוק בתורה, וזהו מליצת הכתוב והשיגוך כי תשמע וגו', אפילו בשעה שתהיה עסוק בהבנת התורה ובורח מהבלי עולם הזה, מכל מקום תהי' כל כך הברכה גדולה עד שתשיגך, כך כתב בהעמק דבר בפרשתן.

ז. ע"פ מה שכתבתי בפסוק וירא י"ח י"ט כי ידעתיו למען אשר יצוה וגו' למען הביא ה' על אברהם את אשר דיבר עליו שאין זה כעובד ע"מ לקבל פרס, אלא הענין הוא שקבלת השכר הוא עצמו מצוה, כמו שאחז"ל אבות פ"ד מ"ב ששכר מצוה מצוה שהיא השלמת מדותיו של הש"י להשפיע להם והוא היה כוונת הבריא, והצדיקים כשמקבלים שכר אינם שמחים בשביל טובות עצמם אלא בשביל השלמת רצון הש"י כמו שכתוב בפסוק תהלים ל' ב' ארוממך ה' כי דיליתני ולא שמחת אויבי לי, דהיינו שמחת אויב שהוא היצו"ר אלא השמחה היה בשביל השלמת רצון הש"י והוא עליון על כל גויי הארץ שכל האומות בבוא טובה עליהם שמחים שמחת עצמן, וזה מה שאמר שם קצ"ו ג' הגדיל ה' לעשות עמנו היינו שמחים אבל ישראל מוסיפין שבה לש"י ע"י הברכות ממעלה למעלה משיגים השגה, וז"ש אם שמוע תשמע דהיינו כמשחז"ל ברכות מ' א' אם שמוע בישן תשמע בחדש שמוסיפין לעלות, כמו שכתבתי בפסוקים הקודמים והברכות שיבואו עליך ישיגו אותך להשגה גדולה יותר במעלה, וזה כי תשמע בקול ה' אלהיך שהברכות יהיה לך לעזר ולתהלה להשגת שמיעת קול ה' אלהיך, כך כתב בפנים יפות בפרשתן.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א מנהטן

משיב כהלכה שינון וידיעת ההלכה - הלכות שבת
כל השאלות הם משרוע ומשנה ברורה

על הפרשה

א [חידה]. היכי תמצוי שאדם אין לו קרקע ואעפ"כ מביא וקורא?

ב [חידה]. היכי תמצוי שאדם הפריש מעשרותיו כראוי עם כל הדינים (יש לו קרקע) ואעפ"כ אינו אומר וידוי מעשר (לחלק מהאחרונים)?

ג [חידה]. על מי נאמר כאילו הקריב בכורים (שני מקרים)?

ד [חידה]. יש לעיין האם ביכורים צריך להביא פרי שלם דווקא או אפשר אפילו חצי פרי.

ידיעת ההלכה

ה [שאלה]. שקילת תינוק ומדידת כמות האוכל שלו. הגב' דויטש רוצה לשקול בשבת את חני, תינוקת בת ארבעה חודשים, לראות אם עלתה מספיק במשקל וכן למדוד את כמות האוכל והחלב שהיא נותנת לה בבקבוק, כדי לוודא שהיא אוכלת ושותה את הכמויות המתאימות לגילה. האם מדידות אלו מותרות בשבת?

ו [חידוד]. לימוד לבחינה. לשרה ולחנה הלומדות באותה כיתה בסמינר נקבעה בחינה בדקדוק ליום שלישי. בשבת לפני הבחינה נגשו שתי הבנות לרב פוסק ושאלו אותו האם מותר להן ללמוד לבחינה בדקדוק בשבת. הרב לאחר ששוחח איתן התיר לחנה ללמוד לבחינה בשבת ולשרה אמר שתשתדל לא ללמוד לבחינה בשבת, מדוע? (לשתי הבנות אתן זמן פנוי ללמוד לבחינה ואותה יכולת הבנה.)

ז [שאלה] - משחקי כדור. חיים כהן, ילד בן 12, התארח עם בני משפחתו בשבת בקהילת "חסד לאברהם". בשבת ראה חיים ילדים מהקהילה משחקים בכדור ברחבה המרוצפת שלפני בית הכנסת. חיים שאל את אביו הרב כוהן האם מותר לשחק בכדור בשבת במגרש, באם המגרש מרוצף. מה הדין?

שלושים יום לפני החג

ח [חידה]. קי"ל דאסור לעבור על איסור דרבנן בשביל קיום מצוה דאורייתא, וכגון לעלות באילן ליטול שופר, היכן מצינו בהל' שופר שמותר איסור דרבנן בשביל תקיעת שופר (לא אמירה לעיכ"ם)?

ט [חידה]. היכי תמצוי שאדם יש עליו חיוב גמור לשמוע כמה פעמים תקיעת שופר?

י [חידה]. היכן מוזכר במ"ב האיסור לאכול לפני תקיעת שופר?

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכויו בהגרלה.
3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה יידבקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
5. שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00 ל-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה יכנס בעזה"י לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. -שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ה תשפ"א

תגובות אפשר לשלוח עד יום ב' בערב

להרב אשר אנשיל שורץ שליט"א רח' תכלת מרדכי 4/15 רמת בית שמש
לברורים בכל ענייני המערכת, בטל: 053-3166560
מייל: m0533166560@gmail.com
פקס: 077-4448278

עכתבים לצעררת

מדוע אין מקדשוֹן אשה בכסף מוזמי מבואר במשנה שזה הקנין הראשון שאפשר לקדש אשה
מה שהקשרתם בשם אחורנים למה נהגו לקדש בטבעת, ולא בכסף מזומן שהוא הקנין הראשון שמבואר במשנה קידושין בפרט א שאפשר לקדש אשה בכסף מוזמן, ותרתם בכמה אופנים.

הגאון המפורסם רבי שמאי קהת גראס שליט"א
הרב הבר"ג קהילת מחזיקי הדת, אהבת תורה, בית הוראה דירשבת מיר, לשכת הפוסקים ביור' עילית, אוצר הפוסקים סווארא, קנין תורה פסגות ירושלים (כרד"ק) מה שהבאתם שהאבני מלואים הקשה על הבית שמאל שכתב דאין לקדש במטבע, כיון דדעתא אצורתא ועבדאי דבטלי, והקשה דלמכמה מקומות יצגו משמחו דאפשר לקדש במטבע, נראה להעיר דבערוך השלחן אפרתוס ס"ב ס"ג הל' ה' ת"מ ע"ליו הוה קדושי וכן ליפני מלשן כותיה ומאן ועיקר קיהא על הבטבע ומה לה אם תבטל הצורה אם לאו סוף סוף הוה שוה סוף ובחליפין שאני דבעינן דבר מסוים דומאי ודנגל ולכן נראה לענ"ד דהנה איתא בש"מ אפרתוס ס"א ס"ב דאין לקדש אשה בטבעת בטא בה אבן דאינה סומכת דלמא אינה שוה כל כך ע"ש, והנה עיין בש"ע יתספורתי ח"ב פ"ג דגם במטבע שייך הוואה שנעשה פחות וע"ש השיעור כמה פחות שתהא הוואה, ולכן יש לומר דמשום יחי' אין לקדש במטבע דאפילו על קצם שהיה הכסף או הוואה אם נפחת כבר נשאו פחות משורו ואין האשה סומכת דעתה על זה, וזה הכי נמי אם אומרת שאינה מקפדת על הפחת שפיך מקודשת, ונראה כן שמקשה האבני מלואים שמצאנו בגמ' דאפשר לקדש במטבעות לא קשה דשם אמרה שהסכימתי לקבל אג"פ שנפחת קצת מהמטבעות ולא רק החל, אבל למעשה א"ע דאין לקדש לכתחילה במטבעות ודאי אין קידש מקודשת.

הרה"ג אברהם משה הלוי ויינפעלד שליט"א בני ברק
נראה להעיר דבאר הורגוטובי' פנינ' הל' א' אשתא כתב בזה באור נפלא הוואה ביחוד לכו"נ התקנה שהתבטל ב"ר פ"א קדושים במוציא דמנה אין כאן מבואר שאם קידשה הוואה ברבא שילא יצגו מרשותו למאיר אינה מקודשת והוואה ביושלמי פ"ה דנדרי' ומזכוין שכעת מתנהג לקדש בשעת ההפכה והתקין הוי נשואה, וא"כ אין לה הגאת פירוש, כי משעת הנישואין פירות העומת שלו ולכן התקדש בכל דהוי כלבושי' לשון הצפנ'ים שם ובאור דבריו, דשמכאבי' לא פירע, ולא נשאו לכל חלק בזה, כי לאחר שתנהג לה טוב אינו יכול להשתמש בה, ונראה להוסיף, דבספר שערי הלכה ומנהג' ע"פ ק"ד למרח' רשכבה"ג כלק' אדמו"ר מליובאוויטש יז"ע ביאר עפ"י דברי הצפנ'ים הל' ג' עינין טוה' דהנה מילדד המתנה לקדש בטבעת, והנציג' ג'כ שהוחק עונת את הטבעת על הצבעה של החלה, וזה בטעם הדבר, והואל סוף שהיה אשתא תקבל את שייך בזה ע"ש ועפ"י הנ"ל א"ש היטב, דהנה מבואר בתוספתא ס"ב קדושים שאם קידשה בכל איה מקודשת עד שתשתמש בהכל' ראה בצפנ'ים יתספורתי ח"ב פ"ג דא"כ יש צורך לענוה את הטבעת על הצבעת והלא ורק את הכל, אבל למעשה א"ע דאין לקדש לכתחילה במטבעות היא קונה אוצה ומתקדשת בה.

הרה"ג משה יוחנן שיינפעלד שליט"א בית שמש
נראה להעיר, דטעם הדבר מהמתם דכסף זה יזילתא הסכום שנותנים לקדש אשה פרטה או דינר לכן נותנים טבעת זה דבר חשוב ואשה לובשת את זה.

הרה"ג שמואל שליונגר שליט"א ירושלים
נראה להעיר, דהמקדש בכסף, בזה עממו חסר עניין השווי כיון דיכול לימצא אה"כ דינר נחושתי עיין בגמ' קדושים ח"א דינר מזויף וכו', ולכן מאותה סיבה האשה מקדשי'ן בטבעת ואפי' שיש בה אבן קורה וטובה כדי שלא טענה האשה בשווי האבן דחיישי' שמא לא היה בשווי השתשה בשווי, כמו כן גם אין מקדשים בכסף ואם לאו חסר טוב דחיישי' שמא ימצאו הדיני' בע נחושתי כולו כי חלק טענה האשה בשווי האבן, ואמרו כ"ז יחזילו האבנים.

הגאון גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס "גם אנן אור"י פורדים יוסף חושי' על הגעומים
נראה עוד לכא"ז ב"ה שרמו שכל הענינים הנשמיים יהיה כמו טבעת, זאת אומרת שיהיה בנבול, כמו טבעת שזה סגור, ויהיה יותר ממה שצריך.

הגאון דוד לישיצין שליט"א ראש הכולל היכל התלמוד ת"א
נראה להעיר, לפי מה שכתבתם כמה טעימים מדוע מקדשים בטבעת או בגלל לתזכורת שהיא נשואה או להראות נראה בזה סוף ונבול, א"כ מדוע בזמן המשנה לא קידשו בטבעת.

הרה"ג משה יחיאל הכהן ראטה שליט"א ירושלים
נראה להעיר, דאפשר לומר שנהגו לקדש עם טבעת משום שהיא לובשת הטבעת כל הזמן, וע"י זה מכירים שהיא אשת איש, והרי גבי אשת איש יש דינים חמורים יותר מסתם אשה כהן כמו שה מבואר בגמ' קדושין דף ט"ב על העובר אחורי אשה בנהא אין לו חלק לעולם הבא, וביאר ע"ש ומא' בטעמא איש קאמר.

הרה"ג ישראל יעקב מייזנער שליט"א לונדון
נראה להעיר, דאפשר לומר שנהגו לקדש עם טבעת משום שהיא לובשת הטבעת כל הזמן, וע"י זה מכירים שהיא אשת איש, והרי גבי אשת איש יש דינים חמורים יותר מסתם אשה כהן כמו שה מבואר בגמ' קדושין דף ט"ב על העובר אחורי אשה בנהא אין לו חלק לעולם הבא, וביאר ע"ש ומא' בטעמא איש קאמר.

הרה"ג יואל אברהם מושקוביץ שליט"א כולל סאטמאר בית שמש
נראה להעיר, ולפי מה שכתבתם כמה טעימים מדוע מקדשים בטבעת או בגלל לתזכורת שהיא נשואה או להראות נראה בזה סוף ונבול, א"כ מדוע בזמן המשנה לא קידשו בטבעת.

הרה"ג ישראל חיים ויינברגר שליט"א כולל מבצת התורה צאנז בית שמש
נראה להעיר דבש"ס מעוקן בפי"י כי תצא נמי האריך בקושיא הנ"ל, וגם כתב דהוא אור המקיף כמו שהבאתם מההאן איש ח'.

הבה"ח יוסף שרגון נ"ו ארגוניטה
נראה להעיר שלש נסיונות הראשונים שקנין כסף זה רק דהבנין, לכן לא מקדשין בכסף לכתחילה.

האם בזמן הזה כיווד אביו היא לפני כיווד רבו
מה שדנתם בשם שו"ת דברי יציב על הא דאיתא במשנה גבא שפיטא ל"א קפוז א אבדת אביו וברתה רבו, של רבו קודמת, שאביו הביאו לעולם והו רבו שלמדו חממה מבאו לחיי העולם הבא, דלפי מה שכתבו בדבריה פוסקים שבזמננו אין דין תלמיד חכם, א"כ לא נאמר בזמנינו שאבידת רבו קודמת.

הרה"ג אלימלך בלום שליט"א חיפה
נראה להעיר, דאפילו שיש טענות שיש דין תלמידי חכמים בזמן הזה, מ"מ למדו תורה והביא אותו לחיי עולם הבא.

הגאון ישראל שוורץ שליט"א רב קהילת צאנז בית שמש, ודמו"ר אוצר הפוסקים, שערי הוראה, ניש שוטים, הכולל כולל דברי חיים (הנער מעצמו הערה הנ"ל)
הרה"ג רבי מנחמה ישראל הרוויטץ שליט"א לייקווד מחסר ספי"א אצוית דהוי על מסכת ברכות
נראה להעיר, דבספר וברך דוד להב"ד ישראל דוד הרפנס שליט"א הלכות כיווד אב אם סימן ג' כתב דלפי המבואר ברמ"א י"ד ס' ט"ג ע"פ פ"ג מהפסד חסידים סימן תקפ"ה הוא דאבית רבו קודמת רבו קודמת דהו ור כשלמדו רבו בחינם, אבל אם אביו פורע רלבו שטר אבדית אביו קודמת לאבדית רבו, והיי' דמאלא בזמנינו שברך כלל כל אב משלם דמי שטר לימוד לכל הרביים של בניו, במשך כל שנות לימודו של הבן, ויהיה דאבדית אביו קודם.

האם יש חשש או ענין שלא למכור את הטבעת קידושין
מה שהבאתם הבשר שו"ת מהר"ם מינץ סימן צ"ו דמי שמכר טבעת קדושי' הוי כאלו מכר מזול, וכן אמרינן דהוי כאלו מבטל האבחה והבירית שבניניהם, ואין דרך למכור כי אם מדווק גזול.

הרה"ג יצחק צבי לייבוביץ שליט"א מנשט פתח
נראה להעיר, מהא דאיתא בגמ' קידושין נ"ט ע"א א דלא מסמנא מילתא לאדם שימכור ארעתא קמייתא שקנה, לפי זה מייסתר שא"ל למכור.

הבה"ח שמעון דייטס נ"ו ישיבת כנסת אשדוד
נראה להעיר, דלפי מה שכתבתם בשם החינוך מצוה תקנ"ב בטעם הדבר דנהגו לקדש בטבעת, כדי שתתן לך אלה לבעולם שהיא קנויה לאותו האיש ולא תזונה תחתיו ולא תמרוז בו ותתן לו חף והוה לעולם עעבד לאדוניו, ובכך יהיו שבתם ויקומתם בגולה לעולם ותיקיים הישוב ברצון הול שבתאי ב, ולכן נהגו ישראל לקדש בטבעת להיות בידיה מניח למכרת, ולפי זה הורא' שיש ענין שלא למכור את הטבעת קידושין, ובשו"ת דברי מלכאיל' הל' ח' כתב טעם אחר מדוע נהגו לבתי ישראל שלא למכור לאחר את טבעת הקידושין ושלא יפלוטו והיינו מפני שהיה דבר שנעשה בו מצוה.

גליין זה נודב ע"י ידידיו הרב שמואל יצחק שוורץ שליט"א בית שמש לרגל שמחת הולדת בתו במז"ט וברכת מזל טוב לאביו הרה"ג יוסף חיים שליט"א
ידידיו הרב ניימן מאיר שוורץ שליט"א בני ברק ולחמיו ידידיו הרב יצחק פרנקל שליט"א בית שמש יהא רעוא שבכות זכיר רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליה בכל אשר יפנה

גליין זה נודב ע"י ידידיו הרב שמואל יצחק שוורץ שליט"א בית שמש לרגל שמחת הולדת בתו במז"ט וברכת מזל טוב לאביו הרה"ג יוסף חיים שליט"א
ידידיו הרב ניימן מאיר שוורץ שליט"א בני ברק ולחמיו ידידיו הרב יצחק פרנקל שליט"א בית שמש יהא רעוא שבכות זכיר רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליה בכל אשר יפנה

גליין זה נודב ע"י ידידיו הרב שמואל יצחק שוורץ שליט"א בית שמש לרגל שמחת הולדת בתו במז"ט וברכת מזל טוב לאביו הרה"ג יוסף חיים שליט"א
ידידיו הרב ניימן מאיר שוורץ שליט"א בני ברק ולחמיו ידידיו הרב יצחק פרנקל שליט"א בית שמש יהא רעוא שבכות זכיר רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליה בכל אשר יפנה

גליין זה נודב ע"י ידידיו הרב שמואל יצחק שוורץ שליט"א בית שמש לרגל שמחת הולדת בתו במז"ט וברכת מזל טוב לאביו הרה"ג יוסף חיים שליט"א
ידידיו הרב ניימן מאיר שוורץ שליט"א בני ברק ולחמיו ידידיו הרב יצחק פרנקל שליט"א בית שמש יהא רעוא שבכות זכיר רבבות ירוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליה בכל אשר יפנה